SYMBOLA CHRISTI

Kristovi simboli

Monogrami, stvorenja i slike kojima Crkva već dvije tisuće godina prikazuje našega Gospodina, i značenje svakoga od njih.

„Ja sam put, istina i život.” — Ivan 14,6

Francisco de Zurbarán, Agnus Dei, oko 1635. – 1640., Museo del Prado. Svezano janje na oltaru: Krist, dragovoljna Žrtva.

Od katakomba nadalje kršćani su o Kristu govorili znakovima. Neki su **slova** izvedena iz Njegova Imena; neki su **slike** uzete iz Svetoga pisma; neki potječu iz prirodoslovlja starih, koje su Oci i srednjovjekovni bestijariji čitali kao knjigu koju je Bog napisao o svome Sinu.

Simbol nije puki ukras: on poučava. Nepismeni vjernici prošlih vjekova mogli su vjeru čitati sa zidova, prozora i misnoga ruha svojih crkava.

Monogrami i slova

☧

Hi-Ro

Prva dva grčka slova riječi ΧΡΙΣΤΟΣ, Krist.

Konstantin ga je ugledao na nebu prije pobjede kod Milvijskoga mosta 312. s riječima „U ovom znaku pobjeduj” te ga stavio na carski stijeg, *labarum*.

GDJE GA VIDIMO Na oltarima, misnom ruhu i grobovima

IHS

Presveto Ime

Prva tri slova imena ΙΗΣΟΥΣ, Isus, grčkim velikim slovima.

Proširio ga je sv. Bernardin Sijenski, propovjednik pobožnosti Presvetom Imenu, a isusovci su ga uzeli za svoj znak. Kasnije se čitao latinski kao *Iesus Hominum Salvator*, „Isus, Spasitelj ljudi”.

GDJE GA VIDIMO Na hostijama, misnicama, vratima

Α Ω

Alfa i Omega

Prvo i posljednje slovo grčkoga alfabeta.

„Ja sam Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Početak i Svršetak” (Otk 22,13). Krist je vječan i cilj svega stvorenja. Urezuju se u uskrsnu svijeću u Vazmenom bdjenju.

GDJE GA VIDIMO Uskrsna svijeća, katakombe

ΙΧΘΥΣ

Riba

Grčki „riba”, akrostih vjere.

Iesous Christos Theou Yios Soter: „Isus Krist, Sin Božji, Spasitelj.” Prvi su ga kršćani u vrijeme progona koristili kao tajni znak; podsjeća i na čudo umnažanja kruhova i riba te na poziv da budemo ribari ljudi.

GDJE GA VIDIMO Katakombe, ranokršćanska umjetnost

INRI

Natpis na Križu

Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum.

„Isus Nazarećanin, kralj židovski” — optužba koju je Pilat napisao hebrejski, grčki i latinski te stavio iznad Križa (Iv 19,19). Zamišljen kao poruga, on naviješta istinu: Krist je Kralj.

GDJE GA VIDIMO Na vrhu svakoga raspela

✠

Križ

Oruđe našega otkupljenja.

Nekoć znak sramote, Križ je postao znak pobjede: „A ja, Bože sačuvaj da bih se ičim ponosio osim križem Gospodina našega Isusa Krista” (Gal 6,14). Raspelo pokazuje Gospodinovo Tijelo i Njegovu žrtvu drži uvijek pred našim očima.

GDJE GA VIDIMO Blagdani: 3. svibnja, 14. rujna

Slike iz Pisma i prirode

AGNUS DEI

Jaganjac Božji

Vazmeno janje i Žrtva Kalvarije.

„Evo Jaganjca Božjega koji oduzima grijeh svijeta” (Iv 1,29). Pralik mu je pashalno janje čija je krv spasila Izrael. Prikazuje se sa zastavom pobjede za Uskrsnuće ili na knjizi sa sedam pečata (Otk 5).

GDJE GA VIDIMO Moli se triput u svakoj misi

PIE PELLICANE

Pelikan

Ptica koja svoje mlade hrani vlastitom krvlju.

Srednjovjekovni bestijariji pričali su da majka pelikan probada svoja prsa da oživi mlade. Tako nas Krist hrani svojom Krvlju u Euharistiji. Sv. Toma Akvinski pjeva u *Adoro te*: „Dobri pelikane, Gospodine Isuse, operi me svojom Krvlju.”

GDJE GA VIDIMO Svetohraništa, antependiji

PASTOR BONUS

Dobri Pastir

Gospodin koji traži izgubljenu ovcu.

„Ja sam pastir dobri. Pastir dobri život svoj polaže za ovce” (Iv 10,11). Mladi pastir s janjetom na ramenima jedna je od najstarijih slika Krista, naslikana na zidovima katakomba.

GDJE GA VIDIMO Druga nedjelja po Uskrsu

LEO DE IUDA

Lav iz plemena Judina

Kraljevski i pobjedonosni Mesija.

„Evo, pobijedio je Lav iz plemena Judina, Korijen Davidov” (Otk 5,5; Post 49,9). Krist je Kralj i pobjednik nad smrću. Srednjovjekovna predaja govorila je da se lavići rađaju bez života dok im otac trećega dana ne udahne život — slika Uskrsnuća.

GDJE GA VIDIMO Ujedno simbol sv. Marka

SOL IUSTITIAE

Sunce pravde

Svjetlo koje izlazi nad svijetom.

„A vama koji se bojite imena mojega granut će sunce pravde” (Mal 3,20). Krist je Istok, *Oriens*, iz O-antifona. Crkve su se gradile prema istoku, a svećenik i narod zajedno su na misi bili okrenuti suncu koje izlazi.

GDJE GA VIDIMO O Oriens, 21. prosinca

LUX MUNDI

Svjetlo svijeta

Plamen koji tjera tamu.

„Ja sam svjetlo svijeta; tko ide za mnom, neće hoditi u tami” (Iv 8,12). Uskrsna svijeća, koju u Vazmenom bdjenju unose u tamnu crkvu uz pjev *Lumen Christi*, jest Krist uskrsli od mrtvih.

GDJE GA VIDIMO Vazmeno bdjenje, Svijećnica

VITIS VERA

Pravi trs

Krist je trs, mi smo loze.

„Ja sam trs, vi loze. Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda” (Iv 15,5). Loza i grožđe označuju i Predragocjenu Krv u Euharistiji, kao što pšenica označuje Njegovo Tijelo.

GDJE GA VIDIMO Kaleži, crkveni reljefi

ANCORA

Sidro

Nada i prikriveni križ.

„Nju imamo kao sidro duše, sigurno i čvrsto” (Heb 6,19). Sa svojom prečkom sidro je prvim kršćanima bilo skriveni križ, urezivan na grobove u katakombama.

GDJE GA VIDIMO Katakombe Priscile i Domitile

PETRA

Stijena i kamen zaglavni

Temelj koji se ne može pomaknuti.

„Kamen koji odbacše graditelji postade kamen zaglavni” (Ps 118,22). Sveti Pavao kaže da je stijena koja je u pustinji dala vodu „bila Krist” (1 Kor 10,4).

GDJE GA VIDIMO Posveta crkava

PHOENIX

Feniks

Ptica koja se diže iz pepela.

Drevna legenda govorila je o ptici koja umire u plamenu i nakon tri dana ponovno ustaje. Papa sv. Klement Rimski (1. stoljeće) upotrijebio ju je kao sliku Uskrsnuća, a kršćanska umjetnost ju je prihvatila.

GDJE GA VIDIMO Mozaici apsida u Rimu

PAVO

Paun

Nerazpadljivo tijelo i vječni život.

Stari su vjerovali da se paunovo meso ne raspada (sv. Augustin, *O Božjem gradu* XXI). Postao je znak Uskrsnuća i besmrtnosti duše, često prikazan kako pije s izvora života.

GDJE GA VIDIMO Ranokršćanski grobovi, mozaici

COR IESU

Presveto Srce

Srce koje je toliko ljubilo ljude.

Probodeno Srce Isusovo, okrunjeno trnjem i goruće ljubavlju, objavljeno sv. Margareti Mariji Alacoque 1673. – 1675. Označuje Njegovu ljubav prema ljudima, kojoj se uzvraća tolikom nezahvalnošću.

GDJE GA VIDIMO Petak nakon osmine Tijelova